

BIBLIOGRÁFIA

A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtár-
történeti szakirodalom 1995-ben

Rövidítések:

Bibliotheca Apponyiana = Bibliotheca Apponyiana. Magyarország és Európa az Apponyi-gyűjtemény tükrében. (Emléklülés és kiállítás Apponyi Sándor születésének 150. évfordulója alkalmából. Szerk.: W. SALGÓ Ágnes.) Bp. OSzK. 1995. 177 l.

ItK = Irodalomtörténeti Közlemények

MG = Magyar Grafika

MKsz = Magyar Könyvszemle

Tanulmányok = Tanulmányok a természettudományok, a technika és az orvoslás történetéből. Bíró Gábor 70. születésnapja tiszteletére. Bp. 1995. (Eötvös Károly Megyei Könyvtár ny., Veszprém) 202 l.

Általános és elvi kérdések

W. SALGÓ Ágnes: Retrospektív katalogizálás Európában: a 15–19. század nyomtatott könyvei. (Az 1990. nov. 28–30. között Münchenben megtartott nemzetközi konferencia előadásai) = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 4. 641–645.

Bibliográfiák, katalógusok, repertóriumok

ALVÁRI Csaba: Az Országos Műszaki Múzeum katalógustára = Tanulmányok 64–66.
BELITSKA-SCHOLTZ Hedvig (szerk.), PUKÁNSZKYNÉ KÁDÁR Jolán (bev.), SOMORJAI Olga, BERCZELI A. Károlyné, PAVERCSIK Iлона (közrem.): Deutsche Theater in Pest und Ofen, 1770–1850. Normativer Titelkatalog und Dokumentation. Bp. 1995. 2 db, 1276 p.

BELLÁGH Rózsa: Keresztesi József és a Magyar Athenas todaléka = MKsz 111. 1995. 1. 90–94.

BORSA Gedeon: Pótlások és igazítások a „Régi Magyarországi Nyomtatványok” első kötetéhez VII. = MKsz 111. 1995. 3. 287–304.

DEBRECZENI Kornélia, Sz.: Apponyi Sándor és felesége, Esterházy Alexandra élete és munkássága a korabeli sajtóban (Bibliográfia) = Bibliotheca Apponyiana 153–169.

Élet és Literatúra – Muzárium 1826–1833. Repertórium. Összeáll., tanulmányt írta FRIEDRICH Ildikó. Bp. 1991. 102 p.

FEHÉR Erzsébet: Magyar nyelvű tankönyvek 1777–1848. Bp.: OPKM, [1995.] 246 p.

HAIMAN György: Gutenberg-Jahrbuch 1994 (recenzió). [Benne a magyar szerzők tanulmányairól elsősorban] = MG 39. 1995. 1. 63–64.

JAKAB András – MESTER Béla: A Filozófiai Figyelő és mellékleteinek repertórium a 1979–1993. = Filozófiai Figyelő 14. 1993. 226–274.

KISZELY Deborah: Discography of Ernő Dohnányi = Studia Musicologica 36. 1995. 1/2. 167–180.

KLINDA Mária: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár ősnymtatványai 2. = A FSZEK Évkönyve 23. 1988/1990. 32–37. [1. = uo. 13. 1968. 121–136.]

KÓKAY György: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Évkönyve XXIII. 1988–1990., XXIV. 1991–1993. (Bp. 1994.) (Recenzió) = MKsz 111. 1995. 4. 463–464.

A magyar irodalom és irodalomtudomány bibliográfiája 1988. Szerk. DOBÓ Katalin. Bp. 1994. 673 p.

PAVERCSIK Ilona: Húszéves a Kniha = MKsz 111. 1995. 200–203.

PAVERCSIK Ilona: A magyar nyomda-, könyv-, sajtó- és könyvtártörténeti szakirodalom 1994-ben = MKsz 111. 1995. 4. 453–462.

SOLTÉSZ Zoltánné: Száz éve jelent meg az Országos Széchényi Könyvtár első ősnymtatványkatalógusa = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1995. 9. 37–41.

Cenzúratörténet és más jogi szabályozások

BOZÓKI András: Censorship in the 1980s = The Hungarian Quarterly. Vol. 36. 1995. No 139 (Autumn 1995) 100–110.

GAZDA László: A reformkori országgyűléseknek a sajtószabadságért folytatott küzdelme (Recenzió Bényei Miklós könyvéről) = Erdélyi Tükör 7. 1995. 1. 24.

KÓKAY György: Decsey (!) Sámuel sajtóvétség 1797-ben = MKsz 111. 1995. 3. 322–326.

Nyomdatörténet

Több évszázadot érintő művek

FRIGYIK Katalin: A Számmer nyomda története. [Kiállítási katalógus.] (Székesfehérvár, Szent István Király Múzeum 1994. okt. 15.–dec. 11.) Székesfehérvár 1994. 48 p.

ill. 1 t. (A Szent István Király Múzeum Közleményei D sorozat 229.)

HAIMAN György: Hess András – korok és kortársak tükrében = MG 39. 1995. 1. 51–53.

Mátyás királytól napjainkig. Kis magyar nyomdatörténet (Riport GARA Miklóssal. Riporter: GYÓRI Illés György) = Typographia 125. 1995. 5. 8.

15–16. század

HÜBERT Gabriella, H.: Egy elveszett 16. századi naptárvers másolata = MKsz 111. 1995. 3. 310–312.

SOLTÉSZ Zoltánné: Valentin Geyßler nürnbergi nyomdász 1552-ben kiadott magyar vonatkozású egyleveles krónikája = MKsz 111. 1995. 1. 15–24. ill.

SZELESTEI N. László: Magyar és német nyelvű kalendáriumtöredékek (1590–1593) = MKsz 111. 1995. 3. 304–310.

17. század

ECSEDY Judit, V.: A nagyszombati akadémiai nyomda első másfél évtizede (1648–1662) = MKsz 111. 1995. 4. 361–373.

HARGITTAY Emil: Pápai Páriz Ferenc – Csécsi János: Dictionarium Latino-Hungaricum et Hungarico-Latino-Germanicum. Cibinii 1767. (facs. kiad.: Bp. 1995.) [40] 648, 404 p. [4] t. A függelékben Cs. J.: Observationes orthographico grammaticae... című tanulmány.

LUKÁCSY Sándor (bev.): Pázmány Péter: Keresztyéni imádságos könyv. Grác 1606. [Facs. kiad.] Bp. 1993. 30 p. ill. (Bibliotheca Hungarica Antiqua 28.)

18–19. század

BOR Kálmán: Elfeledett nagyszombati cirill betűs nyomtatvány 1724-ből = MKsz 111. 1995. 3. 319–322.

DOMINKOVITS Péter: Egy elfeledett nyomdaalapítási kísérlet a reformkori Győrben = Kiszalföldi Könyvtáros 1994. I. 13–17.

HAIMAN György: A Számmer család és nyomdáik = MG 39. 1995. 1. 10–12.

- HORVÁTH J. József: Még egy selyemre nyomtatott tézislap = MKsz 111. 1995. 4. 436–438.
- KIRÁLY Péter: National endeavours in Central and Eastern Europe as reflected in the publications of the University Press of Buda 1777–1848. Bp.: Alfa, 1993. 103 p. ill.
- WEÖRES Sándor (tanulm.): Kalmár György: Summa. Az embernek épségben levő állapotjáról... Bp.: Pátria, 1993. 230 + 7 p. (Az 1772-es [helyesen 1770-es!] pozsonyi kiadás változatlan hasonmás kiadása)
- 20. század**
- CSAPÓ Mária: A nyomdaipar irányítása és átalamosítása 1949–1952 = Levéltári Közlemények 64. 1993. 1–2. 77–105.
- ERDÉSZ Ádám: „Valóságos közigazgatási intézménnyé fejlődöttünk” A Kner-Nyomda a magyar közigazgatásban = Magyar Közigazgatás 43. 1993. 9. 569–576.
- KONCZ Pál: Imre Géza ajkai nyomdász és könyvkötő = A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei 19–20. 1993–1994. 487–502.
- ÖLVETI Gábor: Fejezetek a századforduló utáni debreceni nyomdák történetéből = Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve 21. 1994. 115–131.
- TAPOLCAINÉ SÁRAY SZABÓ Éva: Adalékok Felsőgalla nyomdászatának történetéhez. = Adalékok Tatabánya (művelődés)történetéhez. Tatabánya 1994. 67–108. p. (Tatabányai Levéltári Füzetek 1.)
- TAPOLCAINÉ SÁRAY SZABÓ Éva: Nyomdászok, könyv-, újság- és hírlapkereskedők Tatabányán – az iparfejlesztés alapján. = Adalékok Tatabánya (művelődés)történetéhez. Tatabánya 1994. 151–161. p. (Tatabányai Levéltári Füzetek 1.)
- Könyvművészet, illusztráció**
- BODÓCZKY István: Személyes beszámoló a Török Pál utcai archívumról (A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola, Bp.) = Magyar Iparművészet 1995. 2. 38–42.
- Buday György fametszetei. Szerk.: CSAPLÁR Ferenc. Kiállítás a Kassák Múzeumban, Budapest, 1995. december 10. Gyoma 1995. 31 p. ill.
- CENNERNÉ WILHELMB Gizella: Gróf Apponyi Sándor és a magyar történeti képes forrásanyag = Bibliotheca Apponyiana 25–36. ill.
- DUKKON Ágnes: Az illusztráció szerepe a reneszánsz és a barokk kor naptáraiban = Irodalomtörténet, irodalomértés. ELTE Tanárképző Főiskola 1995. (Szerk. Cs. VARGA István, VILCSEK Béla) 231–241. p. ill.
- GÁBOR Dénes: Szépművészeti könyvművészetünk [Kós Károly] = Erdélyi Tükör 7. 1995. 1. 12–15.
- HAIMAN György: Gondolatok az idézőjelről = MG 39. 1995. 5. 46–49.
- HAIMAN György: Kozma Lajos = Magyar Iparművészet 1995. 3. 53.
- HAIMAN György: Magyar litográfia = MG 39. 1995. 1. 19–21.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 6. Faragó Géza kiállítási plakátja. Kromolitográfia 1910 körül = MG 39. 1995. 6. 22–23.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 5. Játékkártyák a 15–16. századból. Kromolitográfia 1902–1903. = MG 39. 1995. 5. 13.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 3. A követválasztásra bejött kortések díszmenete, Pest 1847. okt. 17. = MG 39. 1995. 3. 23.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 4. Nécsey István: Illusztráció a Magyarország madauraihoz. Kromolitográfia = MG 39. 1995. 29–30.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 2. Szerelmey Miklós: Magyar hajdan és jelen (1847) című képes albumának kromolitográfiai címlapja = MG 39. 1995. 2. 42–43.
- HAIMAN György: Magyar litográfia 1. Trentsenszky árvízképe a pesti Színház térről 1838 = MG 39. 1995. 1. 27.
- HORVÁTH Csilla, B.: A Múzeum helytörténeti gyűjteményében lévő, Pécszet ábrázoló képes levelezőlapok V. (Irgalmasok utcája) = A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve 38. 1993. 139.

- JÁNOSKA Antal: Apró képek mesterei. Pillantás a játékkártyák világára = Magyar Iparművészet 1995. 5/6. 68–72. ill.
- KARÁCSONYI Gréta (szerk.): Szerelem régi képes levelezőlapokon. (Bev. HORVÁTH Hilda) Bp.: Postacard 1994. 95 p. ill.
- KASS János grafikái (Szerk.: ERMÉNYI Lajos, előszó: TANDI Lajos) Szeged 1992. [126] p. ill. [Bibliofil kiad.]
- KASS János: Tipográfia és számítógép = Al föld 46. 1995. 1. 3–5.
- KÉKI Béla: A latin nyomdabetű rajzának fejlődése Gutenberg óta (Sajtó alá rend., ill: SOMKUTI Gabriella). Miskolc: [Miskolci Bölcsész Egyesület] 1994. 46, [16] p. ill. (Bölcsész-könyvek 3.)
- KNAPP Éva – TŰSKÉS Gábor: Irodalmi emblematika és emblémarecepció Magyarországon 1564–1796 = MKsz 111. 1995. 2. 142–163. ill.
- A Nagy Háború plakátjaiból – Plakate zum 1. Weltkrieg 1914–1918. Kiállítás Wien, Collegium Hungaricum 1994. június 9–29. Összeáll.: RÁKÓCZY Rozália. Bp. 1994. 53 p. ill.
- PETERCSÁK Tivadar: A képes levelezőlap története. Miskolc – Eger: Dobó István Vármúzeum, 1994. 207 p. ill.
- RÓZSA György: Vízkelety Béla litografált magyar királyképsorozata = MKsz 111. 1995. 1. 97–100. ill.
- SZÁNTÓ Tibor: A tipográfia: a megismerés és a tájékoztatás használati eszköze és egyúttal látvány = MG 39. 1995. 1. 28–29.; 2. 52–63.; 3. 33–40.; 4. 30–38.; 5. 24–31.; 6. 32–41.
- Typo-grafika – Gyakorlat és elmélet. Haiman György tipográfiai és tipográfia történeti kiállítása az OSZK-ban 1995. márc. 10.–április 10-ig [rövid ismertetés] = MG 39. 1995. 2. 76.
- Térképészet**
- BARTHA Lajos – PUSKÁS Katalin: A debreceni kollégium kéziratos glóbuszai (Előzetes beszámoló a rézmetsző deákok földgömbjeiről) = Geodézia és Kartográfia 47. 1995. 4. 216–222.
- BRICHZIN, Hans: Megjegyzések az első nyomtatott Magyarország térképről (1522) = Cartographica Hungarica 1992. 1. 37–40. ill.
- DEÁK Antal András: A Danubius Pannonico-Mysicus műhelyitkai = Tanulmányok 49–51. [Marsigli, Luigi Fernando művének rézmetszeteiről]
- GRÓF László: Magyarország térképei az Ortelius atlaszokban = Cartographica Hungarica. 1992. 1. 26–35. ill.
- HUSZÁR Éva: Heves megye ábrázolása térképnyomatokon 1491–1598 között = Cartographica Hungarica 1992. 2. 29–38. ill.
- KERESZTESSY Csaba: Dóka Klára: Térképgyűjtemények az egyházi levéltárakban (Levéltári Módszertani Füzetek 15.) Bp.: MOL, 1992. 302 p. = Levéltári Közlemények 65. 1994. 1/2. 209–212.
- MEURER, Peter H.: Eine Kriegskarte Ungarns von Dominicus Custos (Augsburg 1598) = Cartographica Hungarica 1992. 1. 22–24. ill.
- PLIHÁL Katalin: Érdekességek a térképek világából 20. = Geodézia és kartográfia 47. 1995. 1. 61–62.
- PLIHÁL Katalin: Magyarországról készült és 1528-ban megjelent térkép és készítője a források tükrében = Cartographica Hungarica 1992. 2. 11–14.
- REICHERSTOFFER, Georg: Chorographia Transilvaniae, Chorographia Moldaviae. Ford. SZABADI István. Debrecen: KLTE, 1994. 139 p. (Series Fontium Latinorum Debreceniensis 1.)
- REISZ T. Csaba: Lipszky János Pesten. Kísérlet Pest-Buda térképének kiadására 1802-ben = Történelmi Szemle 37. 1995. 2. 229–255.
- STEGENA Lajos: Négyszázötven éve, Brassóban született atlasz a Rudimenta Cosmographica = Cartographica Hungarica 1992. 2. 15–18. ill.
- SZÁNTAI Lajos: De Jode atlaszának Magyarország térképe = Cartographica Hungarica 1992. 2. 24–28. ill.
- SZÁNTAI Lajos: Egy újrafelfedezett Magyarország falitérkép = Cartographica Hungarica 1992. 1. 2–5. ill.

SZATHMÁRY Tibor: Hazánk első ismert nyomtatott haditérképének vizsgálata társtérképeinek függvényében. 1–2. rész = Cartographica Hungarica 1992. 1. 6–19. ill.; 2. 2–10., ill.

Térképhungarika iránytű = Cartographica Hungarica 1992. 1. 44–51. ill.; 2. 46–53. ill., 1993. 3. 56–63. ill., 1994. 4. 58–63. ill.

Papír

BEDŐ József: Egy papírrégiséggyűjtő ars poeticája = Magyar Iparművészet 1995. 1. 31–34. ill.

KASTALY Beatrix: Európai kutatások az írott kulturális örökség védelmére = Papíripar 39. 1995. 3. 78–82.

KASTALY Beatrix: Időálló hazai nyomópapírok = MG 39. 1995. 3. 43–47.

KASTALY Beatrix: A papír időállóságával kapcsolatos kutatások a nemzetközi konferenciák tükrében = Papíripar 39. 1995. 6. 211–216.

PELLER Tamás Károly: Papírlapok javításának módszerei a restaurálásban. A papíröntés = Papíripar 39. 1995. 1/2. 43–46.

VARGA Nándor Lajos: Vízjegyek. Kézzel merített magyar vagy külföldi magyar vonatkozású papirosok 1330-tól 1896-ig. Művészeti kézirat [Bp.] 1970. reprintje (Bp. 1995, Balassi K.) 1–2. kötet közös tokban.

Kötéstörténet

BEÖTHYNE Kozocsa Ildikó: Egy magyar karthauzi kolostor könyvkötéseinek szerkezeti vizsgálata = MKsz 111. 1995. 68–76. ill.

KONCZ Pál: A budai és pesti könyvkötők pecsétje 1729-ből = Turul 67. 1995. 3/4. 79. ill.

ROZSONDAI Marianne: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár történeti kötéseiről = FSZEK Évkönyve 23. 1988/1990. 26–31. I–XII.

SOLTÉSZ Zoltánné: Révay Mártonné Esterházy Zsófia Isocrates-kötetének kötése és későbbi possessorai = MKsz 111. 1995. 2. 131–141.

Kiadástörténet

Több évszázadot érintő művek

KAPRONCZAY Katalin: Az Erdélyi Magyar Nyelv-mívelő Társaság kétszáz éve (1793–1993) = Valóság 38. 1995. 8. 108–110.

POSTMA Ferenc: Hebräische Grammatiken in Ungarn, 1635–1992. Betrachtungen aus Anlass einer neuen Bestandsaufnahme von A. Strbik = MKsz 111. 1995. 3. 312–319.

RÁKÓCZI Katalin: Az első magyarországi német nyelvű kalendáriumok, almanachok és prognosztikonok orvostörténeti forrásértéke (16–17. század) = Tanulmányok 178–181.

SZILÁGYI Ferenc: Erdély ritkaságai. Kiadásra váró 17–18. századi szépirodalmi és filozófiai művek marosvásárhelyi és kolozsvári könyvtárakban = Studia nova (Károli Gáspár Református Egyetem I/1.) 1994. 1. 133–154.

17. század

BARTÓK István: A humanizmustól a klasszicizmus felé. Molnár Gergely grammatikájának 1700 előtti kiadásairól = MKsz 111. 1995. 4. 349–360.

BINDER Pál: Rákóczi György román bibliája = Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica. 2. A. Bp. 1995. 211–215.

BIRDAȘ, Emilian: Noul Testament de la Bălgrad = Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica. 2. A. Bp. 1995. 177–181.

FEHÉR Erzsébet: Lorántffy Zsuzsanna Bibliás könyve és román iskolája = Honismeret 23. 1995. 3. 23–25.

HELTAI János: „Szent Atyák Öröme”. Medgyesi Pál és Vásárhelyi Dániel hitvitája = Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica. 2. A. Bp. 1995. 224–235.

HÜBERT Gabriella, H.: Balassi Istenes énekeinek legelső kiadása? = MKsz 111. 1995. 2. 169–172.

MISKOLCZY Ambrus: Sub semnul reformei? (Cîteva probleme și întrebări privind ediția a 2-a a Noului Testament de la Bălgrad din

anul 1648) = Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica. 2. A. Bp. 1995. 187–210.

RUDEANU, Ioan Octavian: Noul Testament de la Bălgrad și teologia lui = Europa Balcanica-Danubiana-Carpathica. 2. A. Bp. 1995. 182–186.

SZELESTEI N. László: Bocatius János 1611-ben Kassán megjelent műveiről = MKsz 111. 1995. 4. 427–431.

18. század

CSEPREGI Zoltán: Adalék a „Laubáni Biblia” megjelenési évének kérdéséhez = MKsz 111. 1995. 1. 87–90.

CSETRI Elek: Régi erdélyi méhészkönyvek = História 1995. 5/6. 53–55.

HOPP Lajos: A Törökországi Levelek első kiadása = MKsz 111. 1995. 1. 38–50.

KÓKAY György: „Olim omnis homo natus est liber”. A Contrat social latin nyelvű kiadásának terve 1792-ből = MKsz 111. 1995. 2. 176–178.

KUNTÁR Lajos: Szombathely leghíresebb könyve: Mikes Kelemen Törökországi levelek = MKsz 111. 1995. 2. 190–195.

19–20. század

ESZENYINÉ BORBÉLY Mária: A könyvkiadás változásai az 1980-as évek közepétől napjainkig = Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 30. 1995. 1. 33–39.

GEOFFROY, René: Német nyelvű emigráns írók magyar kiadóknál 1933–1944 között megjelent munkái = MKsz 111. 1995. 1. 51–67.

INDALI György: Kisfaludy Károly és Helmezy Mihály előfizetési felhívása a Jelenkor tárgyában a Budapest gyűjtemény aprónyomatványai között = FSZEK Évkönyve 23. 1988/90. 45–52.

SZERAFINÉ SZABOLCSI Ágnes: Az Erdélyi Szépírók Céh könyvkiadói tevékenysége (1924–1944) = Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 30. 1995. 1. 90–95.

VARGA Sándor: A magyar könyvkiadás és -kereskedelem: 1939–1944. = Könyvvilág 39. 1995. 4. 3.

Könyvkereskedelem

ESZENYI Miklós: Ferenczi Bernát és utóda. Egy könyvkereskedés története = Herman Ottó Múzeum Évkönyve 32. 1994. 535–543.

KÖSZEGFALVI Ferenc: A hódmezővásárhelyi könyvterjesztés kezdete és virágkora (Csengeri Ferencről Weisz Lászlóig) = MKsz 111. 1995. 4. 416–426.

TAPOLCAINÉ SÁRAY SZABÓ Éva: Könyvkiadás, könyvterjesztés, olvasás Komárom és Esztergom vármegyében (1705–1849) = Esztergomi évlapok 1994. 91–106.

Sajtótörténet

Átfogó művek

BÉNYEI Miklós: A tudományos szaksajtó kialakulása Magyarországon = MKsz 111. 1995. 3. 344–345. (Batári Gyula könyvéről recenzió)

DEBRECENI Anikó: Sajtó és politika a századfordulón. A „Felvidék” és az „Ung” lapok tükrében = Honismeret 23. 1995. 1. 75–82.

JEMNITZ János: A munkás- és szocialista sajtó történetéből = Nemzetközi munkásmozgalom története 20. 1994. 177–191.

SZABADVÁRY Ferenc: A Magyar Tudományos Akadémia természettudományos folyóirat kiadása = Tanulmányok 5–7.

18. század

BATÁRI Gyula: A tudományos folyóiratok kiadásának kezdetei Magyarországon = Természet Világa 126. 1995. 6. 268–271. ill.

CZIBULA Katalin: A pest-budai német sajtó színház-történeti híradásai 1781–1790 között = MKsz 111. 1995. 1. 25–37.

FEJÉR László: Vízügyi vonatkozású cikkek a „Tudományos Gyűjtemény”-ben = Tanulmányok 32–34.

MÓRA László: A tudományos szaksajtó kezdetei hazánkban. Recenzió Batári Gyula: A tudományos szaksajtó kialakulása Magyarországon 1721–1867. (Bp. 1994.) c.

könyvéről = Könyvtári Figyelő 5. (41.)
1995. 1. 299–300.

19. század

BARTHA Lajos: Két elfelejtett természettudományi folyóirat (Természetbarát (1846–48), Urania (1884) = Tanulmányok 35–38.

BÉNYEI Miklós: A centralista Pesti Hírlap és Debrecen = Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve 21. 1994. 53–75.

BÉNYEI Miklós: Kossuth Lajos Pesti Hírlapja és Debrecen = Hajdú-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve 20. 1993. 71–85.

FEHÉR Katalin: Reformkori sajtóviták a nők művelődésének kérdéseiről = MKsz 111. 1995. 3. 247–263.

HOFFER Tamás: Könyvtári vonatkozású cikkek a győri sajtóban 1892–1898 = Kisalföldi Könyvtáros 1994. 1. 45–50.

JOBST Ágnes: Fürdői Lapok – a balneológia szolgálatában = Orvosi Hetilap 136. 1995. 38. 2064–2067.

KIRÁLY Pál: A „legöregebb” magyar műszaki-gazdasági folyóirat [Erdészeti Lapok] = Tanulmányok 25–31.

KISS Réka: A Vadász és Versenylap (1857–1867) = Honismeret 23. 1995. 5. 80–84.

MÁTAY Mónika: Nemes nemzetálmom, avagy a reformkori nyilvánosság jellegzetességei a Honderű című divatlap tükrében = Jelkép 1994. 2. 57–68.

A sajtó világa a Somogy tükrében 1866–1890. Összeáll. NAGY Zoltán. Kaposvár 1995. 94 p.

19–20. század

BEKE György: Magyar lapalapítás – román diktatúrában (A Brassói lapok századik születésnapja) = Új Horizont 23. 1995. 2. 44–48.

CSATH Béla: „Urban-féle” újság = Tanulmányok 22–24.

Emlékezés a 125 éves Bányászati és Kohászati Lapokra. Molnár László: 1893–1896. Benhe István: 1897–1900. = Bányászati és Kohászati Lapok; Bányászat 126. 1993. 3–4. 286–298, 418–425.

HALÁSZ Albert: Az alsólendvai sajtó és a néprajz 1889–1919. Bp. 1994. 286 p. ill.

HIDVÉGI Jenő: Orvostörténelem – az Orvosi Hetilapban = Orvosi Hetilap 136. 1995. 40. 2177–2180.

KOMORÓCZY Géza: Magyar sajtó erdejében zsidó fák, facsoportok: Scheiber Sándor magyar zsidó sajtóbibliográfiája elé = Szombat 5. 1993. 9. 23–28.

MÓRA László: [Száz] 100 éves a Magyar Kémiai Folyóirat = Évfordulóink 1995. 76–79. ill.

VAMOS Éva Katalin: A Magyar Kémiai Folyóirat, mint a hazai kémia nemzetközi kapcsolódásainak tükré = Tanulmányok 14–18.

VAMOS Éva: Százéves a Magyar Kémiai Folyóirat = Orvosi Hetilap 136. 1995. 26. 1401–1403.

VEKERDI László: Kötetbíráló és köszöntő a Természettudományi Közöny 125. évében = Forrás 27. 1995. 5. 105–107.

VITÁLIS György: 125 éves Bányászati és Kohászati Lapok – 100 éves az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület = Hidrológiai Tájékoztató 1993. ápr. 10–15.

20. század

ANDRÁS Károly: Maritain és a Vigilia = Vigilia 60. 1995. 3. 166–171.

CSORBA Csaba: Az ausztráliai Magyar Múlt = Honismeret 23. 1995. 3. 87–89.

Debreceni Szemle. Válogatás az 1927–1944. évfolyamok anyagából. Szerk. GUNST Péter, ANGI János, BÉNYEI Tamás és PÓSÁN László. Debrecen 1993. 18 p. ill.

IZSA Jenő: A Magyar Katonai Szemle 1935–1944 között megjelent írásai tükrében = Akadémiai Közlemények (ZMKA) 202. 1994. 167–179.

KATONA SZABÓ István: 1956-ról Erdélyben. Tallózás az egykori sajtóból, feljegyzésekből = Erdélyi Magyarság 16. 1993. 6–9.

KEREKES Béla: Magyar Mezőgazdaság – 1967 = Gazdálkodás 37. 1993. 8. 61–67.

KUNTÁR Lajos: Húsz éves a Vasi Honismereti Közlemények = Honismeret 23. 1995. 3. 83–86.

- LAK István: Múltunk és jelenünk (1–2.) = Vakok Világa 1993. szept. 8–12.; okt. 13–17.
- LAK István: Múltunk és jelenünk – 40 év lapunk történetéből (3.) = Vakok Világa 1993. nov. 20–24.
- A Lendület évei 1982–1987 (Szerk.: BALLA D. Károly és BERTICS Katalin). Bp. 1994. 51, [5] p. ill. (Galéria könyvtár 23.)
- MÁRKUS Rozália: A brémai „Deutsche Presseforschung” tevékenysége = MKsz 111. 1995. 1. 102–106.
- NAGY Csaba: Irodalmi Újság 1957–1989. Dokumentumok a lap történetéből. Bp. 1993. 263 p.
- NAGY SZUZSA: Fél évszázad krónikása. Adalékok az 50 éves Hajdú-Bihari Napló és elődjei történetéhez. Debrecen 1994. 65 p. ill.
- NÉMETH G. Béla: Három jövőkép a Magyar Csillagban = Kortárs 39. 1995. 4. 66–72.
- PALLÓ Gábor: Folyóiratrobbanás az 1950-es években = Tanulmányok 11–13.
- PAPP-VÁRY Árpád: [negyven] 40 éves a Cartographia = Geodézia és Kartográfia 47. 1995. 2. 67–78.
- PETŐ Ernő: A gyöngyösi sajtó 1945–1946 = Mátrai tanulmányok 1993. 153–165.
- RÓZSA Mária: A „Pester Lloyd” ismeretlen utolsó számai az Osztrák Nemzeti Könyvtárban = MKsz 111. 1995. 2. 195–196.
- SZABÓ Ferenc: A Vigilia indulása = Vigilia 60. 1995. 2. 92–98.
- TERPLÁN Zénó: A „Technika” c. folyóirat a két világháború között = Tanulmányok 8–10.
- TISZA István: Az 1930-as évek magyar nyelvű közlekedési folyóiratai = Közlekedési Múzeum Évkönyve 9. 1988/1992. 335–357.
- VASY Géza: Irodalmi folyóirataink és az „Árgus” = Árgus 6. 1995. 2. 73–75.
- HORVÁTH Alice: „Musis patriis-gratisque posteris”. Öt múlt századi könyvtár építéséről = Esztergom évlapjai 1994. 49–70. ill.
- KOVÁCS Imre, P.: Híres iskolai könyvtárak. Gyűjtemények a pápai kincsházban = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1995. 2. 48–57.
- SOLYMOSI László: A veszprémi Székesegyházi Könyvtár és kölcsönzői a középkor végén = Veszprémi Szemle 3. 1995. 1. 3–14.
- VARGA András: A szeged-alsóvárosi ferences rendház könyvtára = Csongrád Megyei Könyvtáros 26. 1994. 1/4. 19–36.

18. század

FEKETE Csaba: Debreceni könyvtáros deákok 1700 előtt. = Könyv és Könyvtár 17. 1994. 95–107.

FEKETE Csaba: Jánki Péter munkássága a Kollegiumi Könyvtárban = A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 69. 1991. (1993.) 309–331.

FÖLDEVÁRI Sándor: Cirillbetűs szerkönyvek a magyar művelődéstörténetben = Honismeret 23. 1995. 2. 38–41.

19–20. század

DEÉ NAGY Anikó: A marosvásárhelyi Teleki Téka = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 2. 284–291.

JÓNÁS Károly: A magyar országgyűlés házelnökei a képviselőház könyvtári bizottságának élén (1887–1950) = Valóság 38. 1995. 8. 65–76.

JÓNÁS Károly: 125 éves az Országgyűlési Könyvtár = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 4. 611–620.

JÓNÁS Károly – VEREDY Katalin: Az Országgyűlési Könyvtár története, 1870–1995. Bp. 1995. 492 p. ill.

TÓTHNÉ KURÁN Julianna: Egy százéves könyvtárról. (Recenzió Kéglí F.: 100 éves könyvtár Székesfehérváron. c. könyvéről) = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 1. 301–302.

TULOK Magdolna: A százéves Római Magyar Akadémia Fraknoi-könyvtárának vi-

Könyvtártörténet

Több évszázadot érintő művek

BÁNHEGYI B. Miksa: Egy magyar kolostori könyvtár a reformkorban [Pannonhalma] = Esztergom évlapjai 1994. 129–142. ill.

szontagságai = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 1. 67–73.

SZÉKELYNÉ KÖRÖSI Ilona: Megmentett görög könyvek = Honismeret 23. 1995. 6. 119.

20. század

CSÉCS Teréz: A Xántus János Múzeum Szakkönyvtára = Kisalföldi Könyvtáros 1994. 2. 28–32.

FRANG József: A Marcali Járási Könyvtár története 1950–1966. Marcali 1994. 59 p. ill. (Somogyi Könyvtártörténeti Füzetek 1.)

FUTAKY László: Két évtized könyvtárfejlesztési törekvései Szabolcs-Szatmár megyében (1971–1990) = Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 30. 1995. 4. 576–594.

HORVÁTH József: A Soproni Levéltár könyvtára = Kisalföldi Könyvtáros 1994. 1. 51–56.

JÁVORI Ferencné: A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a Könyvtári Híradóban. (Könyvtári Híradó a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban) = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 1. 43–46.

KELEMEN Elemér: Neveléstörténet – OPKM = Magyar Pedagógia 94. 1994. 1/2. 113–126.

KÓKAY György: Az egyházi könyvtárak sorsa Magyarországon = Könyv és Könyvtár 1993. nov. 7–12.

KOROMPAI Gáborné: Az Egyetemi Könyvtár egyetemtörténeti gyűjteménye [Debrecen] = Könyv és Könyvtár 17. 1994. 111–117.

KOVÁCS Ilona: Az európai könyvtárak hungarika anyaga = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 2. 209–218.

MARTON János: A magyar tudományos könyvtárak lepusztulása az elmúlt 25 évben = Tudományos és Műszaki Tájékoztatás 42. 1995. 1. 3–7.

RÁCZ Ágnes: Új utakon a 45 éves Könyvtár-tudományi Szakkönyvtár = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 1. 23–35.

SÁNDOR Tibor: Hagyomány és megújulás. Helytörténeti-helyismereti tevékenység a Budapest Gyűjteményben = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1995. 4. 30–36.

SZABÓ József, N.: Nemzetközi könyvtári kapcsolatok – folyóirat- és könyvakciók 1945–1946 = MKsz 111. 1995. 3. 275–286.

Bibliofília

16–17. század

DÉZSI János: Dudith András és könyvei = Csongrád Megyei Könyvtáros 26. 1994. 1/4. 37–48.

FARKAS Gábor: Egy lengyel humanista (Jan Dantyszek) könyve = MKsz 111. 1995. 1. 76–87. ill.

JOBST Ágnes: Medicina in ex libris (Apró nyomtatványok műszaki, természettudományos és orvostörténeti gyűjteményekben) = Tanulmányok 78–79.

JOBST Ágnes: Medicina in ex libris = Lege Artis Medicinæ 5. 1995. 498–500 + 2 p. ill.

KLINDA Mária: Bejegyzések vizsgálata 1601 előtti nyomtatványainkban = FSZEK Évkönyve XXIV. 1991/1993. (Bp. 1994.) 86–91.

OJTOZI Eszter: Possessori bejegyzések a Debreceni Egyetemi Könyvtár 17. századi külföldi könyveiben [I.] = MKsz 111. 1995. 4. 432–436.

OJTOZI Eszter: Possessori bejegyzések a Debreceni Egyetemi Könyvtár 17. századi külföldi könyveiben II. (Katolikus szerzetesek és világi papok könyvei) = MKsz 111. 1995. 2. 172–176.

SARBAK Gábor: Hadnagy Bálint pálos szerzetes kézírása a budapesti Egyetemi Könyvtár 372-es számú őnyomtatványában = MKsz 111. 1995. 2. 164–169.

SOLTÉSZ Zoltánné: Ojtozi Eszter: A Debreceni Egyetemi Könyvtár 1651–1699 közötti külföldi könyvei és possessoraik. Bp. 1994. (Recenzió) = MKsz 111. 1995. 4. 464–465.

18. század

HOPP Lajos: A bujdosó Rákóczi = MKsz 111. 1995. 3. 336–343.

KOÓS Judith: Ráday Gedeon könyv- és műgyűjteménye a XVIII. században. Aszód 1994. 180 p. ill. (Múzeumi füzetek 43.)

KOÓS Judith: Ráday Gedeon Könyv- és műgyűjteménye a 18. században (Kiállítás, Aszód 1994) = Magyar Iparművészet 1995. 1. 50–51.

ORTOZI Eszter: Egy Milton kötet Erdélyi János könyvtárából = Könyv és Könyvtár 17. 1994. 159.

19–20. század

BAKONYI Péter – KISS Ferenc: Jelentkezik a Magyar Bibliofil Társaság = MG 39. 1995. 6. 75.

BEKE Margit: Simor tudománypártolása és könyvgyűjteménye = Simor János emlékkönyv. Bp. 1992. 23–30. (Strigonium Antiquum 1.)

BÉNYEI Miklós: Javaslat az erdélyi régiségek gyűjtésére – anno 1846 = Erdélyi Tükör 7. 1995. 3/4. 22–23.

FORRAI Márta: A zalai Zichy család könyvtára = Esztergom évlapjai 1994. 75–82. ill.

KÖPECZI Béla: Az Apponyi-gyűjtemény történeti forrásértéke = Bibliotheca Apponyiana 11–16. ill.

A Magyar Iparművészeti Főiskolán a Typografikai tanszék megalakulása óta készült kis példányszámú kiadványok. (Bibliográfia. Összeáll. ZÁPORI REGENHART Krisztina) Bp. 1995. 76 [2] p. ill. (Borda Antikvárium könyvészeti kiadványai)

Magyarország és Európa az Apponyi-gyűjtemény tükrében. Emlékkiállítás Apponyi Sándor születésének 150. évfordulója alkalmából. Kiállítási katalógus, OSZK 1994. január 21. – április 21. Összeáll.: W. SALGÓ Ágnes = Bibliotheca Apponyiana 101–152.

PIFKÓ Péter: A mecénás Majer István = Esztergom évlapjai 1994. 83–90.

SALGÓ Ágnes, W.: Az Apponyi-gyűjtemény még publikálatlan tételei = Bibliotheca Apponyiana 37–45. ill.

SOLTÉSZ Erzsébet: Apponyi Sándor Hungarica-gyűjteménye és katalógusa = Bibliotheca Apponyiana 17–23.

SZÁLLÁSI Árpád: Az orvosi bibliofilia és Helischer József esztergomi könyvtára = Esztergom évlapjai 1994. 71–74.

TAKÁCS Mária: Dedikált könyvek Illyés Gyula könyvtárában = Dunatáj 18. 1995. 2/3. 9–13.

Olvasástörténet

BÁRDOS István: A Belvárosi Katolikus Olvasókör megalakulása és művelődése Esztergomban (1882–1950) = Új Forrás 27. 1995. 1. 37–43.

CSÓKÁS László: A magyar írói foglalkozás kezdetéről = MKsz 111. 1995. 3. 238–246.

GÁSPÁR Gabriella: Az olvasóközönség társadalmi összetétele a reformkort megelőző időszakban = Esztergom évlapjai 1994. 107–118.

GÖMÖRI György: Magyarok a régi Oxfordban a kollégiumi számadáskönyvek és könyvtári vendégkönyvek alapján = ItK 99. 1995. 2. 190–198.

MONOK István: Azonosságok és különbségek három nyugat-magyarországi város 16–17. századi olvasmányaiában (Ruszt, Sopron, Kőszeg) = Hungarológia 6. 1995. 231–244.

MONOK István: Francia szerzők a magyar nemesség olvasmányaiában 1526–1671 (A 16–17. századi magyarországi könyvtár- és olvasmánytörténet forrásai) = Csongrád Megeyei Könyvtáros 26. 1994. 1/4. 49–60.

SZELLE Béla: A nép és az olvasás az önkényuralom időszakában = MKsz 111. 1995. 3. 264–274.

TILCSIK György: A reformkori Szombathely második olvasótársasága = A Societas Scientiarum Savariensis és előzményei. Szombathely 1994. 54–65.

VESZPRÉMI Károlyné: A Győri Olvasó Egylet (Kaszinó) a Győri Közlöny és a Győri Hírlap tudósításainak tükrében = Kisalföldi Könyvtáros 1994. 1. 39–44.

A múlt könyvtárosai, bibliográfusai, újságírói

B. I.: Soproni Béla 1914–1995. = MG 39. 1995. 2. 44.

Emlékezés Lengyel Lajosra = MG 39. 1995. 4. 23–25.

- FODOR Béla: Kelényi Béla Ottó (1897–1944) = FSZEK Évkönyve 23 1988/1990. 58–63.
- GERENCSÉR Miklós – LAKATOS Éva: Búcsú Sinay Jenőtől = Kisalföldi Könyvtáros 1994. 2. 33–37.
- KÁNTOR Zsolt: Stílus és műgond. Beszélgetés a nemrég elhunyt Petőcz Károllyal = MG 39. 1995. 3. 11–15.
- KÉGLI Ferenc: Petrik Géza élete és munkássága = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1995. 11. 41–50.
- KATSÁNYI Sándor: Párhuzamos életrajzok. Gu-lyás Pál, Szabó Ervin és a korszerű köz-könyvtár gondolatának kibontakozása = Könyvtári Figyelő 5. (41.) 1995. 2. 199–208.
- MEZEI György: In memoriam dr Hiller István (1934–1993) = Könyv és Könyvtár 1994. jan., 41–43.
- PÉTER Katalin: Benda Kálmán 1913–1994. = Levéltári Közlemények 5. 1994. 1/2. 258–260.
- SOMKUTI Gabriella: Petrik Géza sírjánál = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros 1995. 11. 51.
- SÜLI-ZAKAR István: Milleker Rezsó (1887. áp-rilis 17.–1945. május 8.) = Debreceni Szemle 3. 1995. 2. 270–287.
- SZELESTEI N. László: Tarnai Andor 1925–1994 = MKsz 111. 1995. 1. 101–102.
- TÓTH Béla: Hatvani István (1718–1786) = Tanulmányok 182–189.

V. ECSEDY JUDIT